

Pratisyen Hekimlikte Sağlık Hizmetinden Doğan Zararlar

Milena CAN¹
Necdet UÇAN²
Muhammet CAN³

Giriş

İnsan ile birlikte var olan, doğaüstü güçlerden ve mistik inanışlardan kaynak alarak başlayıp fakülte eğitimine kadar geçen gelişim sürecinde tıp mesleği de modernleşerek, hasta ve toplum sağlığına en iyi hizmeti verme amacını sürdürmeye devam etti. Eski çağlardan bu yana devam eden tıp, geçen yüzyıllar boyunca, zaman zaman gerilemiş olsa da, dünyanın gelişme hızına ayak uydurarak modern bir yaklaşım kazandı ve mistik yapısından sıyrılarak bilimselliğin ön planda olduğu bir meslek haline geldi (1-3).

Ülkemizde de 1 Ağustos 1998 tarihinde yürürlüğe giren “Hasta Hakları Yönetmeliği”, sağlık sisteminde yaşanan veya yaşanabilecek olan olası sorunlar için hasta, hasta yakınları ve sağlık personeli açısından önemli bir yere sahiptir (4). Hekim, sağlık personeli veya

hastane kaynaklı sağlık hizmeti kusurları için ise yürürlüğe konan yönetmelik ve yönergeler, bu kusurların yasal açıdan değerlendirilmesini sağlar.

Hekimlik meslek etiği ilkeleri görevini üstlenen Türk Tabipleri Birliği Tabip Odaları, üyelerinin hak ve menfaatlerini gözetirken, toplum sağlığını da korumak ve geliştirmek amacına yönelik çalışırlar. Tabip Odaları, sağlık sistemine bölgesel açıdan genel bir bakış açısı kazandırmakla birlikte, Türkiye geneli hakkında yeterli bilgi veremez. Bu durum, Odaların çalışma alanları ve yetkilerinin belirlenerek, sağlık hizmeti kalitesini artırmak için kolektif çalışmalar yapılmasının önemini açığa çıkarır. Tıp etiği sorunları hakkında Tabip Odaları’nda yapılan çalışmalar (5-8) , her odanın ve her bölgenin kendine özgü etik ve deontolojik sorunları olduğunu bildirmektedir.

¹ Arş. Gör. Dr., Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anatomi AD., milena.can@acibadem.edu.tr

² Dr., Karesi 6 Nolu Aile Sağlığı Merkezi Balıkesir, Aile Hekimi, necdetucan@hotmail.com

³ Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., balikesircan@gmail.com

de, 1 adet Atatürk Şehir Hastanesinde, 3 adet Adli Tıp Şube Müdürlüğünde, 1 adet Üniversitede olmak üzere 5 adet adli tıp uzmanı, 8 adet adli tıp asistanı da Üniversite adli tıp anabilim dalında bulunmaktadır.

İster birinci basamakta, ister ikinci basamakta ve isterse 3.basamakta olsun yapılan çalışmalar ve deneyimler bize şunu göstermiştir. Hekimler sıklıkla şu durumlarda daha fazla hata yapmaya itilmektedir.

Bunları şöyle sıralayabiliriz:

- Meslekte ilk 10 yıl
- İcap nöbetleri
- Bayram nöbetleri
- Hafta sonu nöbetleri
- Yılbaşı gecesi
- Gece yarısından sonraki acil başvuruları
- Gece nöbetlerinde konsültasyon eksikliği
- Sevk ve idare yetersizliği

Sonuç olarak, sağlık personeli, tıbbi malpraktis davalarında meslek olarak sadece davalı değil, aynı zamanda bilirkişi ve uzman konumundadır. Tıbbi hataları azaltmak için alt yapısı ve öğretim kadrosu oluşmuş kaliteli bir tıp eğitimi en önemli faktördür. Mezuniyet sonrası tıp eğitimi de gerek Üniversiteler ve gerekse Meslek örgütleri aracılığı ile hataları en aza indirecek şekilde düzenlenmeli, sürekli eğitim şekline dönüştürülmelidir. sağlık hizmetlerinin ekip hizmeti olması nedeni ile hekim ve diğer sağlık çalışanlarının koşullarının, ekonomik ve özlük haklarının, çalışma ortamının ve bilgiye ulaşımının uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

1. Dünya Sağlık Günü 7 Nisan 1967 "Sağlığımızın Koruyucuları. Çeviren: Tunca Y, Gürsoy Basımevi, Ankara 1967, Sayfa 3–24.
2. Erdemir Da. Tıbbi Deontoloji Ve Genel Tıp Tarihi. Güneş&Nobel Yayınları, Bursa 1996, Sayfa 19–43.

3. Terzi C. Toplum Sağlığına Bir Köprü Tıp Eğitimi. İletişim Yayıncılık, İstanbul 2001, Sayfa 15–17.
4. Erdemir DA, Elçioğlu Ö. Tıp Etiği Işığında Hasta Ve Hekim Hakları. Nobel Tıp Kitabevleri, Ankara 2000, Sayfa 23–109.
5. Civaner M, Okuyan AZ. Türk Tabipleri Birliği Yüksek Onur Kurulu Dosyalarında Tıbbi Etik İhlalleri, Türk Tabipleri Birliği, İzmir, 1999, Sayfa 13–218.
6. Civaner M. Bir Metropol Tabip Odasının Onur Kurulu Dosyaları. Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi, 10(3): 202–213, 2002.
7. Öztürk H, Arda B. Ankara Tabip Odası'nın 1995–1996 Dönemindeki Soruşturma Dosyalarıyla İlgili Analitik Bir Çalışma. İıı. Tıbbi Etik Sempozyumu Bildirileri. Editörler: Pelin SŞ, Arda B, Özçelıkay G, Özgür A, Çay F. Ankara 1998, Sayfa 365–368.
8. Akyol İU, Yücesoy A. Antalya Tabipler Odası 1996–2001 Yılları Arasında Onur Kuruluna Sevk Edilen Dosyaların İncelenmesi. Toplum Ve Hekim, 17(5):379–384, 2002.
9. Beyaztaş Yücel F. Dört Olgu Nedeniyle Tıbbi Yanlış Uygulama. C.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi 2001.
10. Polat O, Pakiş I. Tıbbi Uygulama Hatalarında Hekim Sorumluluğu. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2011; 3; 119 – 125.
11. Erdem Özkara, Halis Dokgöz. Tıbbi Uygulama Hataları. Ed. Halis Dokgöz, Adli Tıp Ve Adli Bilimler Kitabı. Akademisyen Yayınevi, 2019;71-91.
12. Bilge Y. Medikolegal Düzlem Tıpta Uygulama Hataları. Baskı Evi Matbaa Promosyon Ve Reklam Hizmetleri, Birinci Baskı, 2013.
13. İntepeler SS, Dursun M. Tıbbi Hatalar Ve Tıbbi Hata Bildirim Sistemleri. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2012.
14. Karaoğlu N. Aile Hekimlerine Tıbbi Hatalı Uygulamalar Hakkında Bazı İpuçları. Türk Aile Hek Der 2010.
15. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5258.pdf>
16. Demir M. Hekimin sözleşmeden doğan sorumluluğu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2008; 57;3; 225.
17. Tıbbi hatalı uygulamalar Malpractise. Özlem Özer, Kenan Taştan, Turan Set, Yasemin Çayır, Mustafa Talip Şener. Dicle Tıp Dergisi / 2015.
18. https://www.smyrnatipdergisi.com/dosyalar_upload/belgeler/Kar%C5%9F%C4%B1yaka%20defansif%20t%C4%B1p1481628286.pdf
19. Harbitz, M.B., Stensland, P.S. & Abelsen, B. Medical malpractice in Norway: frequency and distribution of disciplinary actions for medical doctors 2011–2018. BMC Health Serv Res 21, 324 (2021)
20. Catino M. Why do Physicians practice defensive medicine? the side-effects of medical litigation. Safety Science Monitor. 2011;15:1–12.